

Plenum

Onsdag 10.11.2021 kl. 14.00—17.58

15. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 3 och 149 a § i mervärdesskattelagen

Lagmotion LM 39/2021 rd Peter Östman kd m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 15 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras högst en timme. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

I anslutning till detta ärende tillåts även debatt om ärende 16—23 på dagordningen. — Jag öppnar debatten. Ledamot Östman, varsågod, presentationsanförande.

Debatt

17.16 Peter Östman kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä puheenvuorossa päiväjärjestyksen mukaan seuraavat yhdeksän lakialoitetta, jotka liittyvät kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettiin vuodelle 2022. Toivon, että tässä kello voisi nyt venyä hiukan, koska tässä kymmenen minuuttia voi jäädä lyhyeksi, mutta yritän parhaani.

Elämme nyt koronan jälkeistä nousukautta, mutta se voi jäädä lyhyeksi. Tästä huolimatta julkinen taloutemme velkaantuu jatkuvasti. Kroonistuvaan kestävyysvajeeseen täytyy puuttua voimakkaasti panostamalla sekä työllisyyteen että lapsiperheiden ja nuorten hyvinvointiin. Vaikka hallituksen ensi vuoden talousarvio onkin avokätinen, on monesta kohtaa silti unohtunut tavallisten suomalaisten sekä monen erityisryhmän, kuten mielen-terveyspotilaiden ja keliaakikoiden, tarpeet. Kaikkia kiviä työllisyyden parantamisen eteen ei ole lähellekään käännetty.

Ensimmäisessä lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia siten, että pienyritysten arvonlisäveroa koskevan verovelvollisuuden alaraja korotettaisiin 20 000 euroon nykyisestä 15 000 eurosta. Hallituksen tekemä korotus oli hyvä muutos, mutta korotusvaraa on enemmän. Esimerkiksi Italiassa ja Itävallassa alaraja on 30 000 euroa ja Britanniaassa yli 80 000 euroa. Alarajan isompi korotus helpottaa yrityksen hallintoa merkittävästi ja auttaisi etenkin pieniä ja sivutoimisia yrittäjiä suoriutumaan velvoitteistaan.

Edustaja Sari Tanuksen lakialoitteessa esitetään muutettavaksi vammaisetuuksista annettua lakia niin, että keliaakikoiden ruokavaliokorvaus otetaan takaisin käyttöön. Keliaakikorvaus olisi 31 euroa kuukaudessa ja sitä voitaisiin maksaa samanaikaisesti vammaistuen tai hoitotuen kanssa.

Arvoisa puhemies! Edustaja Antero Laukkasen lakialoitteessa esitetään muutosta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin siten, että muun kuin kunnan järjestämästä perusopetuksesta maksettavaa valtionosuuden kotikuntakorvausta korotetaan niin,

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

että se maksettaisiin täysmääräisenä kaikille opetuksenjärjestäjille. Tällä hetkellä perusopetuksen rahoituksen epätasa-arvo on merkittävä, koska lisäksi kunnilla on mahdollisuus panostaa perusopetukseen myös kunnallisverotuottoja, joita muilla opetuksenjärjestäjillä ei ole käytössään.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten syntyvyys on ollut pitkään ennätysalhaista. Pitkän aikavälin syntyvyyden laskun trendi ei ole kadonnut mihinkään, vaikka kuluvan vuoden aikana nähtiin pieniä positiivisia merkkejä. Edustaja Tanuksen aloitteessa lapsilisälain 7 §:n muuttamiseksi esitetään lapsilisien tasokorotusta 10 eurolla kuukaudessa. Tasokorotus tehtäisiin kaikkiin lapsilisiin perheen lapsimäärästä riippumatta.

Edustaja Päivi Räsänen lakialoitteessa 43 tuloverolain 92 §:n muuttamiseksi ehdotetaan, että omaishoidon tuki lisätään verovapaisiin sosiaalietuuksiin. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Tutkimuksen mukaan omaishoitajien tekemän työn laskennallinen arvo oli vuonna 2013 yhteensä noin 1,7 miljardia euroa. Omaishoidon tukemisen tulee olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi myös merkittävästi omaishoitajan ja hoidettavan toimeentuloa ja toisi omaishoidon useamman ulottuville.

Arvoisa puhemies! Syksyn aikana suomalaisten polttoainekustannukset ovat lisääntyneet merkittävästi. Hinnannousu aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia myös kuljetusalamme ja tätä kautta myös muihin kuluttajahintoihin. Hallituksen tekemä veronkorotus nosti dieselin ja bensiinin hintoja yleisesti 6–7 senttiä litralta. Polttoaineveron korotus ja polttoaineiden hinnannousu iskevät suoraan Suomen vientiteollisuuteen ja kuljetusyrittäjiin. Edustaja Laukkasen lakialoitteessa esitetään, että hallituksen päätöksellä viime vuoden elokuussa voimaan tullut polttoaineveron korotus perutaan ja nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liite muutetaan vastaamaan aiemmin voimassa olleen liitteen sisältöä.

Arvoisa puhemies! KD ei ole unohtanut terapiatakuuta. Onko hallitus? Päivi Räsänen lakialoitteessa numero 45 ehdotetaan, että Terapiatakuu-kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti mielenterveyslakiin ja terveydenhuoltolakiin tehdään lisäykset ja muutokset, joilla taataan, että lyhytpsykoterapiaa ja muita psykososiaalisia lyhytinterventioita olisi tarjolla kaikille ikäluokille. Mielenterveyden häiriöihin ei tällä hetkellä saa apua, ja tilanteet pääsevät kriisiytymään. Ajoissa saatu apu mielenterveyden häiriöihin säästää niin inhimillisiä kuin taloudellisiakin kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 95 §:n muuttamisesta esitetään, että oikeus vähentää työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut täysmääräisenä tulonhankkimisvähennyksenä muutetaan siten, että jäsenmaksuista puolet olisi vähennyskelpoista. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ovat tulonhankkimisesta johtuneita menoja. Kyseiset maksut saadaan vähentää palkkatulosta täysimääräisinä, eikä niihin sovelleta tulonhankkimisvähennyksen 750 euron rajaa. Ammattiliittojen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuus on vaikeasti ymmärrettävä jäänne menneiltä ajoilta. Muidenkaan yleishyödyllisten järjestöjen jäsenillä ei ole oikeutta vähentää jäsenmaksujaan verotuksessa. Lisäksi eräillä ammattiliitoilla on omistuksia, joilla ne toimivat vapailla markkinoilla yritysmäisesti. Verotulojen kasvu vähennyksen puolittamisesta on noin 90 miljoonaa euroa.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Suomen työttömyysaste on korkea, ja erityisesti matala-palkka-aloja vaivaa työvoimapula. Työmarkkinoilla on laajan tukiviidakon luomia kan-

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

nustinloukkuja, jotka tekevät työttömän hakeutumisesta osa-aikaiseen matalapalkkaiseen työhön usein kannattamatonta. Työn vastaanottamisesta on tehtävä kannattavampaa.

Koronapandemian aikana työttömyysetuuden suojaosaa on korotettu väliaikaisesti aloitteen ehdotusta vastaavalla tavalla. Hallituksen esityksessä 120 todetaan, ettei väliaikaisen korotuksen vaikutuksia ole näin lyhyellä aikavälillä ehditty arvioida luotettavasti. Edustaja Sari Essayahin lakialoitteessa työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta esitetään työttömyysetuuden suojaosaa korotettavaksi pysyvästi 500 euroon kuukauden sovitte-
telujakson aikana ja 465 euroon neljän peräkkäisen kalenteriviikon sovitte-
telujakson aikana. Ehdotettu muutos kannustaa aktiivisuuteen silloinkin kun kokoaikaista työtä ei ole tarjolla. Työttömyysetuuden korotettu suojaosa mahdollistaa työttömille tulotason parantamisen työtä tekemällä ja toisaalta antaa mahdollisuuden pitää yllä työelämäkontaktia ja osaa-
mista kokoaikaista työtä etsittäessä. Tutkimusten mukaan työttömyysjakson aikana työ-
kentelevät työllistyvät todennäköisemmin kokoaikaaisesti kuin yhtä kauan kokonaan työt-
tömänä olleet. Samalla ehdotettu muutos tuo työttömät nykyistä paremmin potentiaalisek-
si työvoimaksi osa-aikaisiin töihin aloilla, jotka kärsivät työvoimapulasta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Meni hyvin alle kymmeneen minuuttiin. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä. [Päivi Räsänen: Arvoisa puhemies, oliko tämä seitsemän minuuttia?] — Seitsemän.

17.26 Päivi Räsänen kd: Kiitos, herra puhemies! Edustaja Östman erittäin hyvin ja kattavasti esitteli jo tässä nämä lakialoitteemme, jotka liittyvät kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin, mutta haluan muutamien aloitteiden osalta hiukan syventää vielä perusteluja, miksi pidämme nyt erittäin tärkeänä, että näitä lakialoitteita käsiteltäisiin vakavasti ja saataisiin nämä myös toteutumaan.

Tämä edustaja Sari Tanuksen aloite, jossa ehdotetaan, että keliakiakorvaus jälleen saatettaisiin voimaan ja se olisi jatkossa 31 euroa kuukaudessa, on aloite, joka on ymmärtääkseni saanut eduskunnassakin paljon tukea. Hallitushan poisti vuoden 2016 alusta tämän korvauksen. Arvion mukaan meillä on noin 38 500 keliakiaa sairastavaa henkilöä, joilla sairaus on diagnosoitu — todennäköisesti tämän lisäksi on myös diagnosoimattomia keliakipotilaita. Vuoden 2019 hintaselvityksen mukaan keliakian hoidon kustannukset ovat 59 euroa kuukaudessa eli 708 euroa vuodessa, mikä johtuu siitä, että tämä ruokavaliohoito keliakipotilailla on kalliimpaa kuin normaalisti. Keliakiahan on autoimmuunisairaus. Useisiin tämänkaltaisiin sairauksiin on olemassa lääkehoito, jota yhteiskunta tukee lääkkeiden erityiskorvauksella, mutta keliakikon ainoa lääke on ehdottoman tarkka gluteeniton ruokavalio, minkä vuoksi se mielestämme tulisi rinnastaa lääkärin määräämään lääkehoitoon, ja sen vuoksi myös nämä ruokavaliokorvaukset olisivat oikeudenmukaisia. Keliakia on myös perinnöllinen tauti, mikä tarkoittaa sitä, että joissakin perheissä voi olla useitakin tätä samaa tautia sairastavia, jolloin nämä ruokalaskut vielä kertaantuvat ja tulevat entistä kalliimmaksi. Sen vuoksi olisi tärkeää, että oikeudenmukaisuuden vuoksi ja tietenkin myös näiden perheiden toimeentulon vuoksi tämä korvaus palautettaisiin.

Sitten, arvoisa puhemies, myös tämä lakialoite laiksi lapsilisälain muuttamisesta on edustaja Sari Tanuksen nimissä, joka ei tänne tänään päässyt näitä esittelemään. Ehdotamme siis, että lapsilisiin tehtäisiin pienehkö tasokorotus, 10 euroa kuukaudessa, jolla kuitenkin olisi merkitystä ja ennen muuta myönteinen viesti lapsiperheille, että yhteiskunta haluaa korjata tätä lapsilisän reaaliarvoa. Lapsilisä on keskeinen keino tukea lapsiperheitä, ja

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

lapsiperheiden perusturvan taso on jäänyt jälkeen yleisestä kustannuskehityksestä. SOS-TE:n tekemän selvityksen mukaan lapsilisien reaaliarvo on laskenut niin, että lapsilisiä pitäisi korottaa peräti 47—68 prosenttia tämän vuoden tasosta, jotta päästäisiin vuoden 1994 reaalitasolle. No, tämä kristillisdemokraattien ehdotus tarkoittaisi vuositason keskimäärin 120 euron lisätuloa jokaista lasta kohti, ja se lisäisi lapsilisämenoja 115 miljoonalla eurolla. Ja tämä sisältyy tähän meidän tasapainotettuun vaihtoehtobudjettiimme, joka julkistetaan myöhemmin.

Sitten haluan, arvoisa puhemies, kun täällä ei edustaja Antero Laukkanen ole paikalla, nostaa esiin myös tämän hänen tärkeän lakialoitteensa eli lakialoitteen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 38 §:n muuttamisesta, joka koskee siis perusopetusta niin, että muun kuin kunnan järjestämästä perusopetuksesta maksettavan valtionosuuden kotikuntakorvausta korotettaisiin täysimääräiseen 100 prosenttiin. Tällä hetkellä kunnalliselle opetuksen järjestäjälle korvataan siis 100 prosenttia mutta rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle, esimerkiksi nyt vaikkapa kristillisille kouluille, 94 prosenttia. Silloinhan, kun kristillisdemokraatit olivat hallituksessa, tätä prosenttia korotettiin, mutta valitettavasti ei päästy ihan siihen 100 prosenttiin, mikä on ollut puolueemme tavoite ja eduskuntaryhmämme tavoite, koska perusperiaatteena tulee olla se, että perusopetus on kaikille maksutonta. Sivistysvaliokuntahan edellytti jo vuonna 2014 lausunnossaan oikeudenmukaista, järjestäjätahosta riippumatonta rahoitusta perusopetukselle. Vastaavasti vuonna 2018 annetussa sivistysvaliokunnan lausunnossa todetaan, että ”valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettiin kotikuntakorvauksen muuttamista yhdenvertaiseksi kaikille perusopetuksen oppilaille siten, että se olisi kaikille opetuksen järjestäjille samantasoinen”. Ja sitten valiokunta lausunnossa katsoi, että koska on epäselvää, mitä edellä mainittu kuntien yksityisiä järjestäjiä laajempi vastuu pitää sisällään, millaisiin laskelmiin juuri tuo 6 prosentin vähennys perustuu, niin valtioneuvoston olisi hyvä selvittää asia ja ryhtyä sitten tarvittaessa toimenpiteisiin. Tämän ehdotuksen kustannus olisi arviolta 10 miljoonaa euroa, ja tämä sisältyy siis vaihtoehtobudjettiin.

Arvoisa puhemies! Koska aikani alkaa loppua, niin otan vielä tuolta paikaltani yhden puheenvuoron, jossa esittelen näitä omissa nimissäni olevia lakialoitteita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.33 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen näytti tässä esimerkkiä nöyryydestä, kun esitteli kaikkien muitten nimissä olevat aloitteet, mutta omat aloitteet jäivät vielä sitten tuohon seuraavaan puheenvuoroon.

Arvoisa puhemies! Meillä todellakin on tässä nyt ryppäänä näitä kristillisdemokraattien lakialoitteita, jotka liittyvät meidän tasapainotettuun vaihtoehtobudjettiimme, joka tullaan sitten myöhemmin täällä kokonaisuudessaan esittelemään. Tärkeää on saada nämä lakialoitteet nyt tuonne valiokuntiin, kun niitä tällä hetkellä sitten budjettilakien yhteydessä käsitellään.

Arvoisa puhemies! Esittelen tässä ensinnäkin omissa nimissäni olevan aloitteen työttömyysturvalain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta. Tässä on tarkoituksena siis tätä työttömyystuuden suojaosaa korottaa pysyvästi 500 euroon kuukauden sovittelujakson aikana ja 465 euroon neljän peräkkäisen kalenteriviikon sovittelujakson aikana. Nythän meillä on ollut covidin takia tällainen poikkeuksellinen ajanjakso, tämän vuoden loppuun saakka voimassa oleva poikkeuslakiajanjakso, jonka ajaksi tätä suojaosaa on korotettu, ja kristillisdemokraatit

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

mokraatit näkevät tärkeänä, että tätä edelleenkin jatkettaisiin, koska tämä ajankohta nyt on aika lyhyt arvioida, kuinka paljon on ollut hyötyä sitten siitä, että tätä suojaosuutta on korotettu.

Kaiken kaikkiaanhan tämä suojaosuuden korottaminen on sillä tavalla tärkeää, että se on yksi keskeisimmistä keinoista purkaa näitä niin sanottuja kannustinloukkuja, jotka tekevät siis työttömän hakeutumisesta esimerkiksi osa-aikaiseen tai lyhytaikaiseen työhön usein kannattamatonta.

Kaiken kaikkiaan meidän pitäisi Suomessa saada työn vastaanottamisesta aina kannattavaa. Meillä on menossa tämä sosiaaliturvan kokonaisuudistusta pohtiva parlamentaarinen työryhmä, jossa itsekkin saan olla mukana, mutta on aivan selvää, että tuosta työryhmästä ei kyllä nyt vielä tänä eikä ensi vuonna ole tuloksia tulossa, joten on tärkeää, että näitä asioita voidaan myöskin muuttaa laki kerrallansa ja etuus kerrallansa ja katsoa, mitkä ovat kunkin etuuden kohdalla ne kaikkein hankalimmat ja kannustinloukkuja luovat elementit.

Tästä kristillisdemokraattien aloitteesta voi todeta myös sen, että meidän puoluekokouksessa tätä aloitetta olivat ajamassa nimenomaan KD Nuoret, ja he lähtivät katsomaan, mitä Saksassa on tapahtunut työn vastaanottamisen kannattavuuden parantamiseksi. Sielähän on tehty nämä kuuluisat Hartz-reformit työmarkkinoilla, ja siellä on puhuttu näistä niin sanotuista ”minijobeista”, joille on tietyllä tavalla tullut myös vähän sellaista huonoa mainetta, koska minijobeja on ehkä verrattu siihen, että ihmisillä olisi kokoaikainen työ, mutta mielestäni tämän tyyppisiä minijobeja pitäisi verrata siihen, onko ihminen sitten kokonaan työttömänä, ja ajatella se sellaisena reittinä työmarkkinoille, että on totta kai parempi, että saa sitä työkokemusta ja pääsee työnsyrjään kiinni ja sitä kautta sitten pääsee mahdollisesti työllistymään kokoaikaiseen työhön myöhemmin. Pidän sitä tärkeänä nimenomaan tästä näkökulmasta, että sellaisilla henkilöillä, joilla on riski syrjäytyä työmarkkinoilta, olisi myöskin sitten reitti sinne työmarkkinaan.

Arvoisa puhemies! Toisena nostan vielä esille edustajan Laukkasen lakialoitteen laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta. Tämä hallituksen esitys on tällä hetkellä valtiovarainvaliokunnassa, ja sen vaikutushan on tälle vuodellekin yli 100 miljoonaa euroa, joka siis lisää kansalaisten kustannuksia, kun on kyse liikkumisesta. Tämä lähtee siitä, että silloin heti hallituskauden alussa tehtiin tämä energiaverojen korotus, 250 miljoonaa euroa, joka nyt sitten tämän hallituskauden aikana ikään kuin joka vuodelle tuo sen oman korotustasonsa. Kristillisdemokraatit ovat tehneet loogisesti jokaisena vuonna esityksen, jolla sitten olemme halunneet esittää, että aina sen kunkin vuoden osuuden alentaissimme vaihtoehtobudjetissa, ja sitä kautta haluamme kertoa sen, että tässä tilanteessa niin liikkumisen, asumisen kuin myöskin työvoiman kustannuksia meillä Suomessa ei pitäisi missään nimessä lähteä korottamaan. Tuossa kun oli debattia lisätalousarviosta, siinä yhteydessä kysyinkin valtiovarainministeriltä, olisiko mahdollista nyt tässä suhdannetilanteessa, kun on odotettavissa, että tämä kasvukausi on aika lyhyt pyrähdys, jotta me saataisiin sitä kestävämpää kasvua aikaiseksi, lisätä kansalaisten ostovoimaa sitä kautta, että esimerkiksi näitä korotuksia, mitkä ovat tulleet liikkumiseen, asumiseen ja työntekoon, sitten verovähennyksellä kompensoitaisiin. Tulisi sitten tuloverovähennys, jolla voitaisiin kompensoida näitä nimenomaan tässä hallituskauden loppuvaiheessa, jolloinka olisi mahdollista saada tätä kasvua jatkumaan myöskin tästä eteenpäin.

Tämä on kuitenkin, jos katsotaan tätä Suomen talouden tilannetta — kehys on rikottu, ja velkaa tulevallekin vuodelle ollaan ottamassa miljarditolkulla — tosi huolestuttavaa, että

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

meillä nyt se 75 prosentin työllisyysaste, mitä tavoitellaan, ei enää riitäkään tasapainottamaan valtiontaloutta, koska se tasapaino on sitten muuten heittänyt. Elikkä nyt tarvitaan jo sitten korkeampia työllisyysasteita ja pitäisi päästä sinne 78 prosenttiin, joten tässä joudutaan koko ajan ikään kuin kirittämään, että pystyisimme tätä vastuullista talouspolitiikkaa valtiontaloudessa harjoittamaan.

Arvoisa puhemies! Vielä ihan viimeisenä muistutan tästä Peter Östmanin lakialoitteesta — jonka hän taisi kyllä lyhkäisesti esitellä — joka liittyy siis tähän arvonlisäveron alarajan korottamiseen 20 000 euroon nykyisestä 15 000 eurosta. Oli tosiaankin hyvä, että Suomessa pystyttiin tekemään se korotus. Meillähän pitkään oli tämä alaraja siellä kahdeksassa- ja puolessatuhannessa eurossa, ja se oli, tai sanotaan, että onhan se vieläkin aika erikoinen tilanne, kun verrataan noin eurooppalaisittain: monissa muissa EU-jäsenmaissa nämä alarajat ovat huomattavan paljon korkeampia. On hyvä, että on päästy sinne 15 000:een, mutta meillä on vielä pitkä matka muun muassa esimerkiksi Ranskan ja nyt jo brexitin kautta unionista poistuneen Ison-Britannian alarajoihin, jotka pyörivät siellä 80 000—90 000:n hujakoissa.

Arvoisa puhemies! Tällä on tarkoitus parantaa myöskin sitä työllisyyttä, parantaa pienyritystien [Puhemies koputtaa] ja erityisesti käsityövaltaisten yritysten tilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.40 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Miksi nyt tulín tänne puhumaan, niin tuosta edustaja Laukkasen tekemästä lakialoitteesta polttoaineiden valmisteveron korotuksen perumisesta — sitähan se käytännössä on — halusin sanoa muutaman sanan. Ehdottomasti tuen sitä ja pidän sitä hyvänä.

Suomessa on polttoaineen hinta niin korkealla, että sain tänään eräältä eteläpohjalaiselta naiselta tästä viestiä, ja tekisi mieli se lukea tässä, mutta se ei ole enää oikein painokelpoista tekstiä. Ihmiset alkavat olla aika väsyneitä tähän polttoaineen hintaan. Se vie suuren osan heidän ostovoimastaan, ja tästä on tullut useita eri yhteydenottoja. Useampi on tullut semmoisilta henkilöiltä, jotka työskentelevät vanhustenhuollossa sillä tavalla, että he yöllä kiertävät niiden vanhusten luona, jotka asuvat kotona. He käyvät antamassa lääkkeitä ja kääntämässä ja auttamassa heitä, ja heistä suuri osa kokee niin, että he eivät saa enää tällä kilometrikorvauksella, kun he omalla autollaan kiertävät, edes polttoainekuluja peittoon. Tämä polttoaineen veronkorotus, minkä hallitus on tehnyt, pitäisi perua. Toinen vaihtoehto varmasti on se, että lähdetään nostamaan näitä kilometrikorvauksia, joita heille maksetaan.

Toinen ryhmä, jolta on tullut tämä, on semmoiset toiminimiyritykset, jotka ajavat omalla autollaan. He eivät saa, jos oikein muistan, vähentää kuluina muuta kuin puolet tästä kilometrikorvauksesta.

Tämä korkea polttoaineen hinta muodostaa kannustinloukun jo itsessään, eliikkä työnteke ei enää välttämättä kannata, jos on pitkä työmatka tai semmoinen työ, jossa työt tehdään eri paikkakunnilla ja tulee runsaasti kilometrejä. Tunnen erään henkilön, joka totesi tämän, ja hän kertoi, että heidän elämäntilanteessaan hänelle jää 80 euroa vähemmän kuukaudessa käteen kun hän on kortistossa kuin jos hän tekisi töitä, kun ottaa nämä polttoainekulut huomioon.

Lapissa, pitkien välimatkojen maakunnassa, tämä on ihan kohtuuton, tämä polttoaineen hinta. Uskon, että kannustaisi ihmisiä kulkemaan pitempiä matkoja ja ottamaan töitä kau-

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

empaa vastaan, jos polttoaineen hinta olisi halvempi, ja pidän tätä edustaja Laukkasen aloitetta oikein hyvänä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.44 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallitus korotti polttoaineiden veroja, mutta nyt on tehty harvinaisen hyvä aloite, jossa tosiaan esitetään, että nämä polttoaineveron korotukset peruttaisiin. Ja se olisikin aivan älyttömän hyvä asia, että ne peruttaisiin, koska onhan nyt selvä asia, että Suomi kulkee kuitenkin kumipyörillä. Suomessa kulkevat tavarat kumipyörillä, eivät mene rautatiet joka paikkaan, eivätkä metrot eikä muut, vaan se kulkee kumipyörillä, ja nimenomaan se vaikuttaa tavaroihin tai henkilöliikenteeseen. On se niin järkyttävää nähdä, että esimerkiksi energiaa ja muuta tuodaan nyt ulkomailta, ulkomaisilla rekoilla ehkä ajetaankin, totta kai, ja ulkomaisilla polttoaineilla, niin jotenkin tuntuu kummalliselta, että nyt tämä raha ja kaikki vyöryy tuonne muualle maailmaan, kun meidän pitäisi nimenomaan suosia suomalaista ja kotimaista juttua. Ja nimenomaan tämä polttoaineveronkorotus, minkä hallitus teki, oli paha virhe, mutta nyt se on mahdollista perua, kun tällainen aloite on tehty, niin että eiköhän hallituksen kannattaisi nyt tähän ottautua.

Sitten kun katsoo tänne nettiin, niin tästähän on tehty tällainen kansalaisaloitekin, vastaava asia polttoaineveron kohtuullistamisesta, ja sen on allekirjoittanut 95 000 ihmistä, melkein 96 000 ihmistä. Eihän niin moni ihminen voi olla väärässä. Kyllä ehdottomasti tämä polttoaineveronkorotus tulee välittömästi perua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen.

17.46 Päivi Räsänen kd: Kiitos, herra puhemies! Ja kiitän samalla puhemiehistöä tästä joustavasta käsittelytavasta.

Kiitän myös perussuomalaisten edustajia Reijosta ja Mäenpäästä polttoaineveroa koskevan lakialoitteen tukemisesta, ja toivottavasti sille löytyy myös laajempaa tukea. Kyllähän todellakin polttoaineveron korotus ja polttoaineiden hinnannousu iskevät suoraan Suomen vientiteollisuuteen ja kuljetusyrityksiin. Ja lisäksi, aivan niin kuin täällä on todettu, nämä lisääntyneet polttoainekulut koskettavat ihan erityisesti maaseudun työssäkäyviä ihmisiä ja sitten toki vähätuloisia ihmisiä — ja monia muitakin ne harmittavat.

Puhemies! Haluan hiukan syvemmin esitellä lakialoitettani omaishoidon tuen saamisesta verovapaaksi sosiaalietuudeksi. Tähän on eduskuntaryhmämme ja puolueemme pitkään yrittänyt vaikuttaa, jotta siihen suuntaan voitaisiin edetä. Omaishoidon tuen vähimmäismäärä vuonna 2020 oli 408 euroa ja 9 senttiä kuukaudessa. Kyseessä on pieni etuus, ja kyllä monia omaishoitajia, jotka aika usein ovat vielä itsekkin iäkkäitä eläkeläisiä, ihmetyttää se, että tästä pienestä tuesta vielä joutuu veron maksamaan.

Omaishoidon tukemisen tulisi olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä, ja nyt kun elämme aikaa, jolloin hoivavelka varsinkin tämän koronapandemian jälkeen on kasvanut ja meillä on maassa hoitajapula, joka uhkaa kärjistyä vielä tulevina vuosina, meillä ei ole varaa ikään kuin päästää irti näistä omaishoitajista, jotka nyt tekevät arvokasta työtä. Eli omaishoitoa ja omaishoitajia tulisi aivan erityisellä tavalla tänä aikana tukea, jotta he jaksaisivat ja jotta he motivoituisivat tätä arvokasta työtään tekemään.

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

Omaishoidon tuen kokonaiskustannukset olivat viimeisen arvion mukaan 450 miljonna euroa vuositasolla, mutta omaishoitajien tekemän työn laskennallinen arvo tutkimusten mukaan on noin 1,7 miljardia euroa. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein myös sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on kuitenkin alhainen eikä vastaa työn vaativuutta ja työn sitovuutta.

Samalla muistutan siitä, että omaishoito on kokonaisuus ja omaishoidon tuki on kokonaisuus, josta tämä rahallinen korvaus on vain osa. Usein omaishoitajan kannalta ne muut tukimuodot, samoin kuin omaishoitajan mahdollisuus pitää vapaita ja mahdollisuus saada myös omaishoidettava aina välillä intervallipaikalle hoitoon, ovat erittäin tärkeitä jaksamisen kannalta. Ja nyt korona-aikana erityisesti omaishoitajat ovat olleet lujilla sen takia, että monesti tämmöistä päivätoimintaa samoin kuin näitä intervallihaitoja on vähennetty.

Sitten, arvoisa puhemies, tämä toinen nimissäni oleva aloite koskee mielenterveyslakia, ja siinä ehdotetaan, että Terapiatakuu-kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti lisättäisiin nämä uudet momentit mielenterveyslakiin.

Mielenterveyspalveluiden tarve on kasvanut ja toisaalta samanaikaisesti saatavuus heikentynyt. Tällä hetkellä todellakaan mielenterveyden häiriöihin ei saa riittävästi apua, tilanteet pääsevät kriisiytymään, pääsevät liian pitkälle. Ajoissa annettu matalan kynnyksen mielenterveystuki säästäisi niin inhimillisiä kuin taloudellisia kustannuksia. Sen avulla voitaisiin ehkäistä esimerkiksi työkyvyn ja opiskelukyvyn menetyksiä, mutta näitä tehokkaita, tutkimusnäyttöön perustuvia lyhytinterventioita ei ole riittävästi tarjolla julkisissa mielenterveyspalveluissa. Kuitenkin on todettu, että näillä voidaan ongelmiin tarttua ja vaikuttaa ajoissa.

Tässä on kysymys nimenomaan sentyyppisistä julkisessa terveydenhuollossa annettavista lyhytpsykoterapioista ja muista psykososiaalisista lyhytinterventioista, jotka olisivat tarjolla kaikille ikäluokille, kaikissa mielenterveyden ongelmissa ja joka puolella maamme. Niihin ei tarvittaisi erikoislääkärin antamaa diagnoosia, ei tarvittaisi lähetettä, eli kysymys olisi juuri näistä matalan kynnyksen palveluista, joihin päästäisiin helposti, ja tätä hoitoa voisivat antaa mielenterveystyötä tekevät terveyskeskuksen ammattilaiset.

Tästähän on paljon täällä eduskunnassakin käyty keskustelua, ja tällä omalla aloitteellamme haluamme tätä olla vauhdittamassa ja siten myös edistämässä kansalaisten tasa-arvoa, koska tällä hetkellä mielenterveyden ongelmat eriarvoistavat kansalaisia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.53 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä on nyt useampia lakialoitteita käsittelyssä ja muun muassa semmoinen lakialoite, missä käsitellään valtionosuuksia ja niiden muuttamista. Kyse on ilmeisesti nyt siitä, että kun valtio antaa näitä osuuksia, niin se antaa kunnille näitä osuuksia. Mutta tämä systeemi on vähän ihmeellinen: monessa kunnassakaan ei oikein tiedetä, mihin nämä perustuvat, millä perusteella näitä avustuksia ja apuja saadaan.

Ihmettelen yleensäkin, että jos vaikka verrataan, että minä menen kauppaan ja minä ostan sieltä vaikka leipää ja karamellia, niin minä saan kuitenkin sieltä: se leipä maksoi 3 euroa, karkki maksoi euron. Kuitissa näkyy, mihinkä rahat menivät ja mihinkä ne käytettiin. No, täällä valtiossa kun sitten päätetään, että annetaan kunnille vaikka rahaa omaishoitoon — kun yhdessä aloitteessa omaishoito nostettiin esille — niin annetaan rahaa omaishoitoon,

Punkt i protokollet PR 131/2021 rd

summa näkyy kyllä siellä ja se, minkä verran annetaan ja minnekä menee. Mutta mitä ihmettä tapahtuukaan siinä välillä? Ne rahat eivät menekään välttämättä omaishoitoon.

Mitenkä ihmeessä voi olla semmoinen systeemi, että tässä välillä on tällainen systeemi, minnekä häviää ja missä muuttuukin tarkoitus ja kunnissa voidaan ne rahat käyttää johonkin muuhun tarkoitukseen, vaikka johonkin tien ylläpitämiseen? Totta kai tietkin ovat tärkeitä, mutta kuitenkin, jos se raha johonkin annetaan, olettaisi, että se myös pitää käyttää siihen. Minusta tuntuu, että aika moni valtuutettu kunnissa ja kaupungeissa ei tiedä, että tämä systeemi on tällainen, että täällä patsastellaan, että annetaan rahaa johonkin omaishoitoon, niin kuin joku hallituskausi taaksepäin oli annettu rahaa omaishoitoon, mutta, kuinka ollakaan, sitten kun tehtiin tutkimusta ja kyseltiin kunnista, niin sitä rahaa ei oltukaan kaikissa kunnissa käytetty omaishoitoon. Miten se voi näin olla? Jotenkin Suomessa on paljon parannettavaa.

Jos miettii tulevaisuutta — tulevat nämä hyvinvointialueet — niin varsinkin sitten pitää olla aika tarkka tämän valvonnan kanssa, että ne rahat ohjautuvat oikeisiin paikkoihin ja vahditaan, että ne menevät oikeasti siihen, mihinkä on tarkoitus. Ja varsinkin tämä omaishoito on semmoinen asia, että omaishoitajilla on muutakin tekemistä kuin valvoa tällamoisia asioita. He ovat niin jaksamisen äärirajoilla, että totta kai omaishoitajia pitää puolustaa ihan henkeen ja vereen. Se on tärkeää. — Kiitos.

Ensimmäinen Varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Pyritään pysymään nyt näissä lakialoitteissa. — Edustaja Räsänen.

17.55 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Joo, edustaja Reijonen sivusi tässä kahta lakialoitetta, ja tästä omaishoidon aloitteesta minä haluan vielä täsmentää sen, että koska tässä meidän aloitteessamme ei nyt mennä näiden kuntien valtionosuuksien kautta, vaan ikään kuin suoraan tälle omaishoitajalle tulisi tämä taloudellinen hyöty, eli hän saisi verovapaasti tämän omaishoidon tuen, jonka kunta maksaisi, niin sillä tavalla tämän omaishoidon aloitteen osalta ei olisi ongelmaa.

Mutta toki myös koko tätä omaishoidon tukijärjestelmää varmasti olisi hyvä kehittää niin, että kaikissa kunnissa asuvat omaistaan hoitavat ja omaishoidettavat olisivat tasavertaisessa asemassa, vähän samaan tapaan niin kuin esimerkiksi kotihoidon tukea saavat perheet.

Tältä osin toivon, että tämä verovapausaloite etenisi. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.